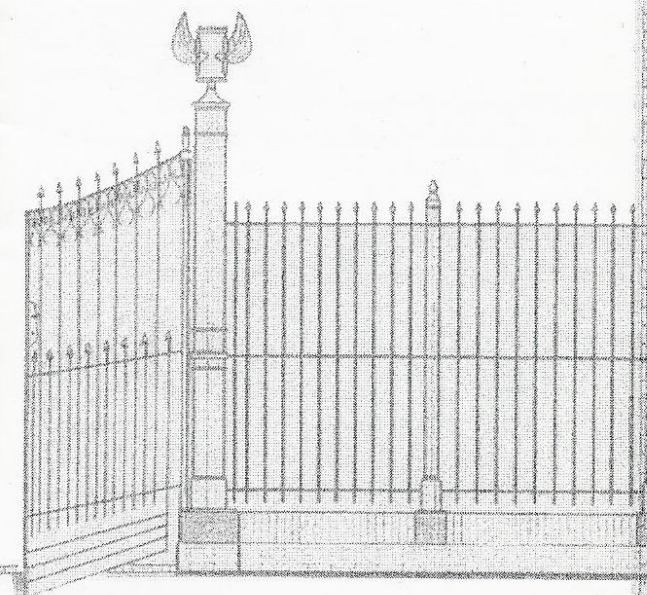
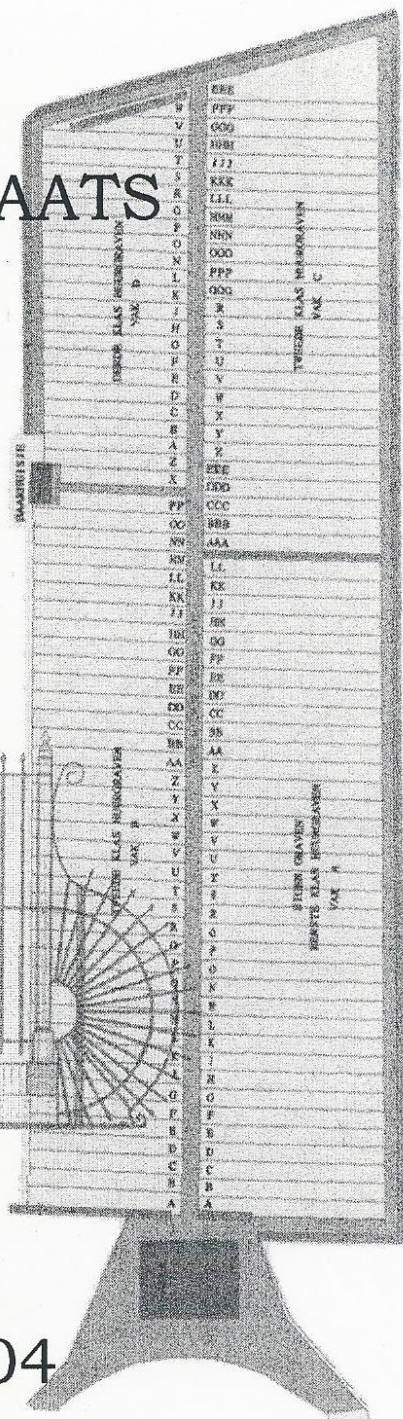

STICHTING OUDE BEGRAAFPLAATS GOUDA

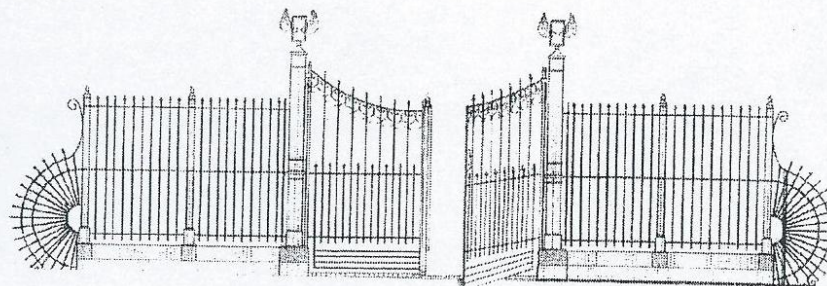
jaargang 5
nummer 10
najaar 2004

Terugblik

Zoals we in het voorjaarsnummer een overzicht gaven van de voorgenomen activiteiten in 2004, willen we nu terugkijken op het afgelopen jaar.

- 12 april, open dag. Stralend weer. De plus minus 50 bezoekers, waarvan verschillende de gezochte steen via ons bestand terugvonden, werden verrast door een uiltje knappende jonge bosuil op een zerk in veld D (zie elders)
- 4 mei dodenherdenking. Zoals elk jaar werden bloemen gelegd bij de graven van oorlogsslachtoffers.. Dit zowel bij burgers als bij verzetsmensen en in Duitsland omgekomen tewerkgestelden.
- 5 juni, open dag. Andermaal mooi weer én plus minus 40 bezoekers.
- 13 juni: VPRO radio; Klankbeeld 'Malva Marina'
- 13 juli, een avondwandeling. Onder leiding van de gemeentelijke dienst groenbeheer werden plus minus 100 bezoekers geïnformeerd over flora en fauna.
- 21 augustus: Herdenking Malva Marina Reyes. (zie verderop)
- 28 augustus Interview op Agro-radio met Inez Meter.
- 6 september: Startsein voor de uitvoering van het smaakmakersproject door Wethouder van Huut. Het streven is de werkzaamheden voor het einde van 2004 te voltooien.
- 11 september, open monumentendag. Goed voor zo'n 60 bezoekers.
 - Inventarisator Koos Massar bracht vele nog niet of half geïnventariseerde gegevens boven water en soms boven de grond.
 - Verstrooiingen. In 2004 hebben plus minus 5 verstrooiingen plaatsgevonden.
 - Dank aan een donateur die in Gouda ons blad wil bezorgen.
 - Wij wensen onze tijdelijke uitgevallen, onvermoeibare voorzitter ED van Rossum een spoedig herstel toe.

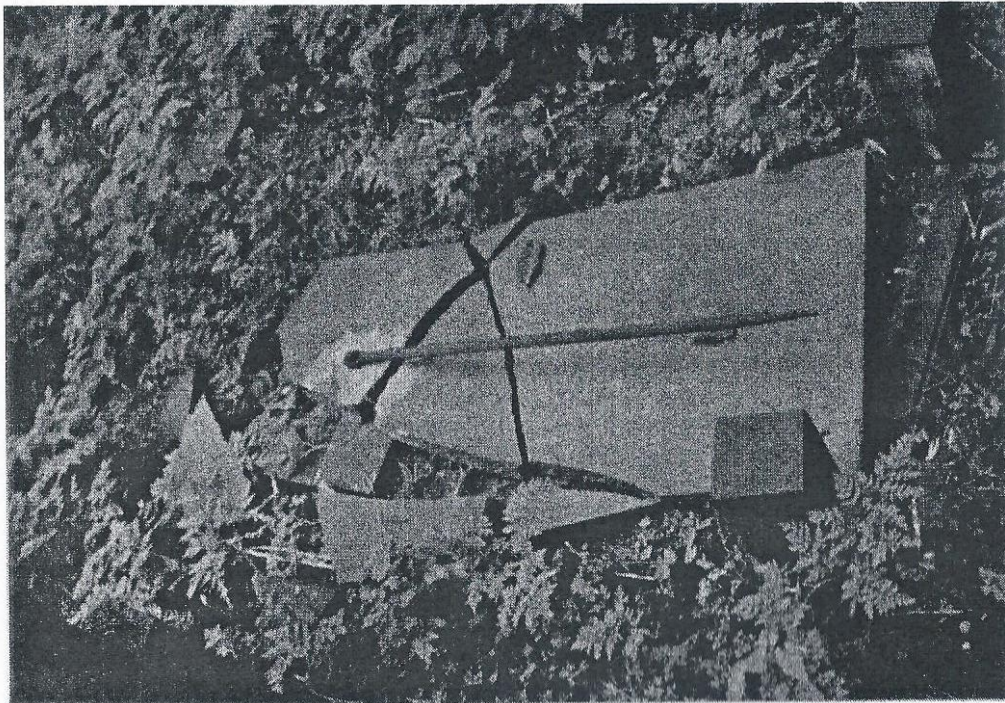
Het was een schokkend weekend. Door Inez Meter

Het was een schokkend weekend, de dagen van 24 juli, er werden 30 grafzerken moedwillig omgestoten, waarbij er ruim 10 in stukken uiteenvielen. Ook wij waren terneer geslagen door deze wandaad en met ons vele nabestaanden. Niet allen zijn ons bekend.

De gemeente Gouda en onze Stichting zoekt nog naar betrokkenen bij het graf van: Jan van Wijngaarden, Adrianus van Leeuwen, Jan van Luyerink en Margje Lafeber.

Medewerkers van de gemeente hebben vrij snel de onbeschadigde stenen weer rechtop gezet en gesteld.

De kapotte zerken wachten in het baarhuisje op de helende hand van steenhouwer Voskuil, die ook betrokken is bij het lopende renovatie project in de Korte Akkeren. Afgelopen 6 september is het startsein gegeven voor de uitvoering van de werkzaamheden door wethouder Van Huut.

Nieuwe gedenkplaat Pesterf in de Agietenstraat. Door Nico Ijsselstijn

Afgelopen jaar is mede door inspanningen van de Vereniging Behoud Stadsschoon, door de gemeente een gedenkplaat in de nieuwe bestrating van de Agietenstraat aangebracht. De steen ligt ter hoogte van de ingang van de Arcadebioscoop.

Aan de westzijde van de huidige Conventstraat ontstond rond 1450 het Maria Magdalena Convent. Rond 1500 was het Gouda's grootste klooster met zo'n 200 bewoonsters, conventen ofwel 'bekeerde zondaressen', ook wel huisbegijntjes genoemd. Na de Reformatie in 1572 werd de bebouwing langs de Conventstraat omgevormd tot Pesthuis. Het aangrenzende terrein diende na 1617 tot begraafplaats voor pestslachtoffers en onvermogenen.

Alleen al in 1631 telde Gouda met 15.000 inwoners zo'n 600 aan pest overledenen.

Het gebouw kreeg in 1799 een militaire bestemming en werd in 1842 uitgebreid en ontstond het kazernegebouw, het latere veemarktgebouw, waarin nu bioscoop Arcade is gehuisvest.

In 1831 werd de begraafplaats opgeheven. Voor zover bekend hebben er daarna geen grondige ruiming plaats gevonden.

Onder de Conventstraat moeten nog honderden overblijfselen aanwezig zijn.

Nu is er dus ter nagedachtenis van deze anonieme burgers een plaquette.

HET PESTHUIS.

Het Pesthuis gebouwd in den jaare 1613. op den grond van 't *Magdalene Convent*, aan 't einde van de Winter-steeg, is lang en luchtig. Een ingang in het midden laat aan de rechter en linker zijden twee vertrekken, het een voor mans, het ander voor vrouws personen, beide ontrent vier en zestig voeten lang, en tusschen de wederzijdsche bedsteeden ontrent zeventien breed. Yder vertrek heeft dertien bedsteden, en drie en twintig kribben. De twee laatste bedsteden zijn in 't mannen vertrek door een muur gescheiden van de elf andere, gelijk ook wel eer in dat der vrouwen. D' eerste waren voor burgermannen die bysonder, en op hunne kosten, wilden gedient zijn, de tweede voor kraamvrouwen.

Aan d' oostzijde legd het gemeene kerkhof, ter begraafenis der zo aldaar als in 't Gasthuis gestorvenen, of anderzinds onvermogenende geschikt.

Bron : Beschrijving van der Goude dl. I
I. Walvis 1714

Dochter van Nobelprijswinnaar uit vergetelheid gehaald.

Door Loet van Vreumingen

Een telefoontje van vertaalster Spaans, Giny Klatser begin dit jaar, bracht de zaak aan het rollen.

In het vorige nummer berichtten wij U over Malva Marina Reyes.

Wij lichtten toen een tip van de sluier op. Nu de gehele.

In 1930 trouwde de Chileense dichter- diplomaat Pablo Neruda, pseudoniem voor Ricardo Reyes in Batavia met de Nederlandse Maria

Antoinette Hagenaar, koosnaam Maruca. Het paar verhuisde naar

Madrid, alwaar op 18 augustus 1934 hun enig kind het leven zag:

Malva Marina. Het meisje bleek gehandicapt met een waterhoofd.

Het huwelijk strandde en moeder en dochter verhuisden naar Den Haag.

De zorg voor het meisje werd door de moeder toevertrouwd aan het

Goudse pleeggezin Julsing in de Noothoven van Goorstraat. Dit gezin

had al drie kinderen. Het nu nog levende kindermisje liep in die eerste

oorlogsjaren met het kind in een boldekar door de Goudse straten.

Maandelijks was het feest als moeder op bezoek kwam. Op 2 maart

1943 overleed Malva Marina en werd ze begraven op onze

begraafplaats. (vak B, rij M, graf 12) Haar moeder overleed in 1965 te

Den Haag.

Nu is dit drama boven water gekomen en het meisje uit de anonimiteit

getreden.

In juni zond de VPRO-radio een klankbeeld uit op locatie in het

programma 'Onvoltooid verleden tijd', waaraan ook Inez Meter

deelnam. De Agro wijdde een radio-uitzending aan deze ontdekking

middels een interview met Inez. In de landelijke pers verschenen diverse

berichten, temeer daar het honderd jaar geleden is dat Neruda werd

geboren. Neruda, die in 1971 de Nobelprijs ontving, overleed in 1973

vlak na de coupe van Pinochet tegen Allende in Chili. Op 21 augustus

j.l. vond rond het grafje een herdenking plaats i.v.m. de 70ste geboortedag

van Malva Marina. Naast diverse Chileenen en leden van de Stichting,

waren ook het nu 85jarig kindermisje en zoon Fred Julsing aanwezig.

Bloemen en kransen werden gelegd er werden gedichten gelezen met

muziek en zang door een Chileense zangeres uit Munster.

Enkele vragen blijven vooralsnog onbeantwoord.

Wie verlengde bij de gemeente Gouda de grafrechten tot 2003?

Misschien de vader zelf, die in 1971 aan Poetry International te

Rotterdam deelnam. Bezocht hij toen het graf van zijn enig kind?

Het graf is nogal afwijkend vormgegeven. Naar Zuid-Amerikaans

model met een tuinomranding van gemetselde tegeltjes. Wellicht op

voorspraak van haar Chileense vader?

In de verzamelde dichtwerk van Pablo Neruda trof onze dichteres Inez

Meter geen enkele weerslag aan van het drama rond dit meisje.

Vooralsnog opmerkelijk en merkwaardig. Wel is er door de beroemde

Frederico Gacia Lorca, die omkwam in de Spaanse burgeroorlog in

1934, een vers van vier coupletten geschreven voor Malva Marina,

waarvan we hier het laatste couplet afdrukken...

Niñita de Madrid, Malva Marina,
no quiero darte flor ni caracola;
rano de sal y amor, celeste lumbre,
pongo pensondo en ti sobre tu boca.

Federico Garcia Lorca - 1934

Klein meisje uit Madrid, Malva Marina,
ik schenk je bloem noch schelp die ik vond;
een tak van zout en liefde, hemelschijnsel
leg ik, aan jou peinzend, op je mond.

Vertaling Stefan van den Brecht

Voor dat het verhaal voor dit nummer begint, moet een fout uit het vorige nummer gerectificeerd worden. Door het inkorten van het verhaal is die fout er in geslopen. Ongeveer in het midden van de bladzijde staat de regel: Bij deze voltreffer zijn ook de kinderen van Adrianus de Rijke omgekomen. Deze zin moet luiden: Bij deze voltreffer zijn ook drie kinderen van de familie de Rijke omgekomen.

Het verhaal achter een opgegraven steen.

In juni van dit jaar waren mijn vrouw en ik bezig op het B-veld (als je de begraafplaats opkomt aan de linker kant voor het baarhuisje) op rij Y met het inventariseren. Zoals altijd, eerst met de breinaald in de grond prikken. Soms kom je delen van het graf waar je mee bezig ben in de grond tegen; stenen banden, palen van de omrastering, delen van kettingen van de omrastering, ornamenten, ect.

Op die dag, tijdens het prikken op een open plek die in de volgende rij doorliep, stuitte ik op een hard voorwerp. Door voorzichtig te prikken kon de grootte worden vastgesteld. Het lag een centimeter of 15 diep in de grond. Door voorzichtig met een lang broodmes om de contouren heen te snijden, kwam de graszode los, die gemakkelijk te verwijderen was.

Daaronder kwam een rechthoekige steen van 36 x 43 cm. te voorschijn. Het bleek een marmeren grafsteen te zijn.

Nadat met een stoffer de steen was schoon gemaakt, werd het volgende tekst zichtbaar: Rust Zacht / Lieve Teetje, met links boven een geknakte bloem.

De begraafboeken, in het archief aan de groeneweg, boden, na geduldig zoeken, meer informatie over wie **Teetje** was.

Haar naam voluit was **Dorothea Catharina Maria Oudshoorn**.

Haar overlijdensakte gaf aan dat ze te Amersfoort was geboren en op 8 april 1928 op 8 april 1928 op vierjarige leeftijd was overleden.

Omdat haar overlijdensakte een uittreksel was van het overlijden te Bleiswijk, werd mijn nieuwsgierigheid gewekt. In de Goudsche Courant van 10 april 1928 vond ik een artikel waarin de tragische dood van **Teetje** beschreven staat.

Droevig ongeval.

Meisje uit den trein gevallen en gedood.

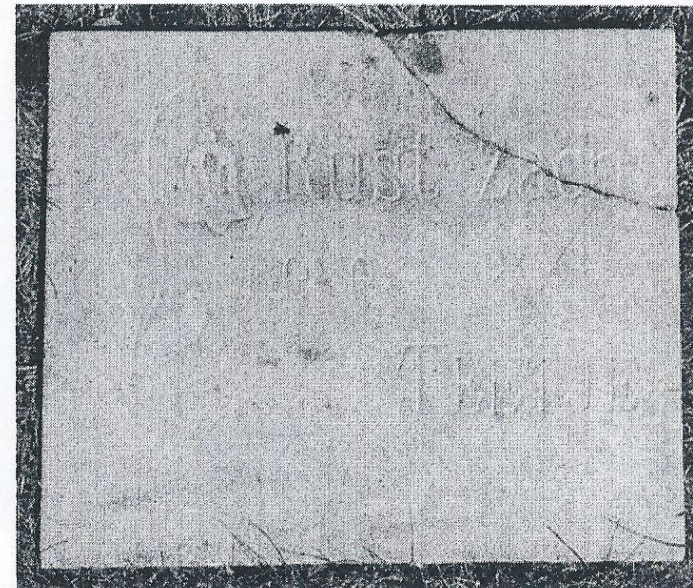
Zondagavond heeft op de spoorlijn den Haag—Gouda een droevig ongeval plaats gehad. De heer Oudshoorn, die met vrouw en kind Zondag naar den Haag was geweest keerde des avonds te 19.49 met trein 129 vandaar naar huis terug. Het 4-jarig dochttertje Dorothea Catharina Maria heeft spelenderwijs tegen de deur van den wagon geleund en plotseling is deze tusschen Bleiswijk en Zoetermeer opengevlogen met het treurig gevolg dat het kind uit den trein viel. Op 't zelfde oogenblik dat dit geschiedde kwam uit de richting Gouda trein 266, die te 19.55 het station Gouda had verlaten, aanstormen. Het ongeval was niet te voorkomen: de arme kleine werd door trein 266 gegrepen en gedood.

Toen trein 129 door den noodrem tot stilstand was gebracht, kon de vader slechts het ernstig verminkt lijkje van zijn tot voor eenige oogenblikken levenslustige kindje aanschouwen.

Het is te denken in welk een rade-loozen toestand de ouders den terugtocht naar huis hebben voortgezet. Het lijkje van het arme kind is overgebracht naar het Van Iterson-Ziekenhuis alhier.

Artikel uit de
Goudse Courant
van 10 april 1928.

Rust Zacht/ Lieve Teetje
Veld B rij Z graf 11

- GEDENK TE STERVEN -

Staat er boven de toegang van de aula met daaronder veel symbolen:
het midden motief is de zandloper (de tijd)
met aan weerszijde vleugels:
een vogelvleugel (rechts) verwijst naar het goede
de vleermuisvleugel naar de duivel en de hel.
Daaronder de dubbele zeis (de grote maaier)
met in het midden een staartbijtende slang=cirkel=oneindigheid
en daar tussendoor twee gekruiste gedoofde fakkels
naar beneden gericht als symbool van het gedoofde leven.
Over de afgebeelde takken heb ik niets kunnen vinden in de
bron: Funeraire Lexicon.

Een jonge bosuil op een zerk in vak C op 12 april (2de paasdag)

Foto Sibbes